

Nuorten osallisuus ja digiarki

Vuosiraportti MLL:n nuorille suunnatusta
mediakasvatustoiminnasta 2021

Euroopan unionin osittain rahoittama
Verkojen Eurooppa -väline

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Sisällys

Lukijalle	1
Nuortennetin toiminta vuonna 2021	3
Nuortennetin kävijäkyselyllä palautetta ja kehittämisideoita	6
Nuortennetin kehittämissuuntia	7
MLL:n mediakasvatusopittunnit kouluissa	9
Mediakysely 2021: Sosiaalisuutta netissä	9
Nettikiusaamiskysely 2021	12
Selviytyjät - verkkoryhmät kiusaamista kokeneille	14
How to make Europe's Digital Decade fit for children and young people? -kysely	15

Raportin teksti:

Hanna Iso-Metsälä, nuortennetin asiantuntija, MLL

Paula Aalto, koulu yhteistyön ja digitaalisen nuorisotyön päällikkö, MLL

Lisätiedot: hanna.iso-metsala@mll.fi tai paula.aalto@mll.fi

Youth Voice Report 2021, Mannerheim League for Child Welfare

Euroopan unionin osittain rahoittama
Verkojen Eurooppa -väline

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Your organization agrees that if Grant Funds are used to create intellectual property, your organization will place (a) any such code or such other inventions under the Apache 2.0 license (<https://opensource.org/licenses/Apache-2.0>), and (b) any other such intellectual property (e.g. creative works that are not code, or patentable) under the CC-BY 4.0 International license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) within three (3) months from the date of creation. Such intellectual property will be made freely available and searchable by major internet search engines.

Lukijalle

Tässä raportissa kerrotaan MLL:n vuonna 2021 nuorille toteuttamasta mediakasvatuksesta, nuorten osallisuudesta sekä digiarjesta. MLL:n nuorille suunnatun mediakasvatuksen keskeisiä kanavia ovat Nuortennetti ja Nuortennetin somekanavat, kouluissa järjestetyt oppitunnit, työpajat sekä mediakyselyt.

Vuosi 2021 nuorille suunnattua toimintaa järjestettiin COVID-19 -pandemian jatkuessa. Pandemia vaikutti edelleen monin tavoin MLL:n nuorille suunnatussa toiminnassa. Etätyöskentelyt, koronakaranteenit, tartuntojen välttäminen ja kokoontumisrajoitukset toivat haasteita toimintaan. Myös mielen kuormitus ja väsymys pitkittyneeseen pandemiatilanteeseen näkyi nuorten kanssa toimiessa. Kouluihin oli vaikeaa päästä pitämään oppitunteja ja paikan päällä pidettäviä oppitunteja toteutettiin pienemmissä ryhmissä, niitä siirrettiin myöhemmäksi tai toteutettiin lopulta turvallisuussyistä verkon kautta. Nuoret tuntuivat olevan väsyneitä etäyhteysoppitunteihin. Tämä näkyi kameroiden kiinni pitämisenä sekä hiljaisena osallistumisena. Mediakasvatusoppitunneilla tavoitettiin kuitenkin vuoden 2021 aikana n. 4104 koululaista. Tunneilla keskusteltiin erityisesti turvallisesta mediankäytöstä ja tasapainosta mediankäytön, liikkumisen, unen ja muiden arkiasioden välillä. Nettikiusaamisen vastainen työ oli koulutuksissa keskeisessä asemassa. Koulutukset toteutettiin ympäri Suomea tiiviissä yhteistyössä koulujen kanssa, MLL:n koulutettujen mediakasvatuskouluttajien toimesta.

Vuonna 2021 Nuortennetin sivuston toiminnallisuuteen ja vuorovaikutteisuuteen panostettiin nuorilta saadun palautteen perusteella tuottamalla testejä, gallupeja ja pelejä, jonka seurauksena sivustolla on viihdytty pidempään ja toimintojen monipuolisuus toivat sivuille lisää kävijöitä. Nuortennetin sivustolla 280 000 nuorta hyväksyi evästeet, mutta sivustolla viihtyi runsaasti myös evästeet hylänneitä nuoria. Käyntimäärät kasvoivat huikkaan yli 1,1 miljoonaan, kun vuonna 2020 käyntejä oli 850 000. Nuoret toteuttivat Nuortennettiin yli 100 mediatuotosta vuoden aikana. Tuotoksia saatiin kaikkialta Suomesta ja erilaisissa elämäntilanteissa olevilta nuorilta. Suuri osa mediatuotoksista on MLL:n vapaaehtoisten nuorten toimittajien toteuttamia, mukana toimittajina oli säännöllisesti 32 nuorta. Nuortennetin toimittajat tuottavat sisältöä Nuortennetin sosiaalisen median kanaviin, tekevät artikkeleita, haastatteluja, gallupeja, kuvia ja monenlaista muita nuoria kiinnostavaa mediasisältöä Nuortennettiin. Nuortennetin ryhmächatissa ja keskustelupalstalla muiden nuorten viesteihin vastasivat vapaaehtoiset nuoret verkkotukioppilaat. Keskustelupalstaa moderoivat vapaaehtoiset, alalle opiskelevat nuoret aikuiset Nuortennetin työntekijän tukemana. Nuorilta nuorille annettu tuki ja sisällöt ovat olleet monelle Nuortennetin kävijälle tärkeitä.

Keväällä 2021 Nuortennetissä järjestettiin säännöllisesti ryhmächatteja, jotka tavoittivat 322 nuorta. Ryhmächateissa keskusteltiin koronapandemian vaikutuksista nuorten arkeen ja hyvinvointiin, nettikulttuurista ja digihyvinvoinnista, harrastuksista hyvinvoinnin tukena sekä miten löytää motivaatiota tavoitteiden saavuttamiseksi. Ryhmächatit olivat monelle nuorelle tärkeitä paikkoja keskustella koronatilanteen jatkuessa sen aiheuttamasta hämmennyksestä, peloista ja tyhjyyden tunteista muiden nuorten ja turvallisten aikuisten kanssa. Vaikka pandemia-aika kuormitti nuoria, jatkui samalla myös tavallinen nuoruus. Nuortennetin keskustelupalstan suosituimmista aiheista ja eniten ladattujen tietosivujen perusteella nuoria

mietitytti pitkälti samat asiat kuin ennenkin: seksuaalisuus, kehon muutokset murrosiässä, kaverisuhteet, mielen hyvinvointi sekä avun ja tuen etsiminen.

Vuonna 2021 toteutettiin ja julkaistiin erilaisia kyselyjä nuorille eri aiheisiin liittyen. Nuorille suunnatut kyselyt antavat tärkeää tietoa aikuisille nuorten omista ajatuksista, huolista ja toiveista. MLL on toteuttanut kouluissa vuosina 2018–2021 mediakyselyä, johon vastanneita oppilaita oli kertynyt vuoden 2021 loppuun mennessä 3992. Kyselystä on saatu tärkeää tietoa nuorten mediankäytöstä, jota on hyödynnetty MLL:n nuorille suunnatussa mediakasvatustyössä. Vuonna 2021 julkaistiin myös nettikiusaamiseen liittyvä kysely, jossa kerättiin tietoa erityisesti nettikiusaamiseen puuttumisesta. Molempien kyselyjen vastauksista ilmeni, että nuoret toivovat, että aikuiset puhuisivat nuorten kanssa enemmän mediankäyttöön liittyvistä asioista ja että aikuiset ottaisivat netissä tapahtuvan kiusaamisen vakavasti. Kouluille suunnatussa MLL:n Hyvinvointikyselyssä (N=17 454) tiedusteltiin oppilailta, kuinka moni uskoo saavansa koulussa joltakin aikuiselta tukea, jos tulisi huonosti kohdelluksi. Alakoululaisista 58% ja yläkoululaisista 52% uskoi saavansa apua, jos häntä kohdeltaisiin huonosti netissä. Vaikka moni arvioi apua olevan saatavilla, tässä on edelleen kehittämistä. MLL tekee tulevinakin vuosina koulujen sekä nuorten kanssa yhteistyötä sekä koulussa että netissä tapahtuvan kiusaamisen ehkäisemisessä. Aihetta ylläpidetään nuorten toiveesta jatkossakin myös Nuortennetissä.

Kiitos kaikille toiminnassamme mukana olleille ja yhteistyökumppaneillemme vuodesta 2021! Erityisen lämmin kiitos jokaiselle toiminnassamme mukana olleelle vapaaehtoiselle nuorelle. Kiitos sinulle nuori, joka teit meille Nuortennettiin sisältöä. Kiitos, että osallistuit keskusteluihin ja seurasit meidän sisältöjämme somessa. Kiitos, että vierailit Nuortennetissä. Tehdään jatkossakin Nuortennettiä yhdessä!

Mannerheimin Lastensuojeluliitto

Nuortennetin toiminta vuonna 2021

Nuortennetti on MLL:n palvelu ja verkkosivusto, joka asemoituu avoimen nuorisotyön työmuotona:

- Nuorten vertaistuen kanavaksi
- Digitaaliseksi nuorisotyöksi
- Tieto- ja neuvontatyöksi (asiantuntijatekstit ja viiveellinen ohjaus keskustelupalstalla)
- Osallisuuden kanavaksi (Nuortennetti vastaa Finnish Safer Internet Centre- hankeessa (FISIC) Youth Participation - toiminnasta)
- Avun hakemisen väyläksi (ohjaus MLL:n auttaviin Lasten ja nuorten puhelin ja digitaalisiin palveluihin)

Nuortennetin toiminnassa nuorten osallisuus on keskeistä. Nuorten osallisuus on sitä, että nuorella on oikeus ilmaista mielipiteensä, tulla kuulluksi ja saada arvostusta omille mielipiteilleen. Lisäksi heillä on oikeus kuulua yhteisöön, toimia sen aktiivisena jäsenenä ja vaikuttaa yhteisön toimintaan. Osallisuus on toimintaa, jossa nuoret asettavat itse tavoitteita, keskustelevat ja pohtivat eri ratkaisuja sekä tekevät päätöksiä ja kantavat vastuun tekemisistään. Osallisuudessa on kyse myös tasapuolisten oikeuksien toteutumisesta ja niistä huolehtimisesta.

Nuortennetin toimittajat

Nuortennetin toimittajat ovat vapaaehtoisia 13-25 -vuotiaita nuoria. Toimintaan voi hakeutua ympäri vuoden kuka tahansa nuori asuinpaikasta tai aiemmasta osaamisesta riippumatta. Nuortennetin työntekijä käy jokaisen nuoren kanssa aloituskeskustelun ennen toiminnan aloitusta ja nuori sitoutuu toiminnan eettisiin periaatteisiin. Vuonna 2021 toimittajille rakennettiin verkkokoulutus perehdytyksen tueksi. Nuoren kanssa valitaan toimittajatiimi nuoren kiinnostusten perusteella, joko nettisivu-, some- tai vertaistuen tiimiin, joita jokaista ohjaa Nuortennetin ammattilainen. Toiminnassa on mukana monenlaisissa elämäntilanteissa olevia nuoria, myös haavoittuvassa asemassa olevia nuoria. Nuori voi osallistua toimintaan omien voimien ja aikataulujen mukaisesti. Nuortennetin työntekijät ohjaavat nuoria niin mediatuotosten rakentamisessa, syöttämisessä kuin ryhmätyö- ja yhteistyötaitoihin liittyvissä asioissa. Nuorten palautteen mukaan Nuortennetin toimittajissa opituista taidoista on ollut hyötyä esimerkiksi kesätöitä ja opiskelupaikkoja hakiessa.

Toimittajien lisäksi mediasisältöä Nuortennettiin voi lähettää kuka tahansa nuori ympäri Suomea. Tuotoksia voi lähettää erilaisissa formaateissa (esim. tekstiä, ääntä, valokuvia, piirroksia tai videoita). Ryhmächatteihin ja keskustelupalstalle voi osallistua nimimerkillä. Nuortennetin kautta nuori voi myös hakea apua. Nuortennetistä löytyy ohjaus Lasten ja nuorten puhelimeen ja digitaalisiin palveluihin. Nuortennettiä kehitetään nuorten ideoista ja palautteesta, nuorten kanssa ja nuorten itse tekemänä. Nuortennetin tietosivuja monet yläkoulun ja toisen asteen opettajat käyttävät opetuksessa käsitellessään esimerkiksi kaveritaitoja, seksuaalisuutta, työelämätaitoja tai muita vastaavia teemoja oppilaiden kanssa. Nuortennetissä olevia tukioppilastoiminnan sivuja käyttää vuosittain merkittävä määrä koulujen tukioppilasta. Vuonna 2021 tukioppilaina toimi n. 11 000 nuorta.

Nuortennetin kävijämäärät ovat viime vuosina jatkaneet kasvua. Kävijämäärien lukujen seuraamista vaikeuttaa joulukuussa 2020 MLL:n nettisivuston muuttuneet evästekäytänteet. Evästeet hyväksyivät 280 000 käyttäjää, sivulautauksia oli yli 1,1 miljoonaa vuonna 2021. Nuorten toiveesta sivustolle on lisätty erilaisia toiminnallisia ja vuorovaikutteisia elementtejä.

Erityisesti testit ja gallupit olivat suosittuja: testien koontisivu ladattiin vuoden aikana yli 27 000 kertaa ja 39 gallupiin saatiin yli 4500 vastausta.

Nuorten toiminta Nuortennetissä on vuorovaikutteista. Nuorten ohjaustyöhön on panostettu. Säännölliset kuukausikokoukset tukevat nuorten ryhmäytymistä sekä vahvistavat nuorten osallisuutta. Nuoria on tuettu mahdollisuuksien mukaan myös yksilöllisesti mediatuotosten rakentamisessa. Nuorten aktiivisuuden kasvaessa ohjaustyöhön olisi tarpeen käyttää enemmän aikaa. Työntekijäresurssin lisääminen nuorten ohjaukseen kasvattaisi Nuortennetissä mediatuotosten määrää sekä nuorten sitoutumista.

<p>Ihmissuhteet</p> <p>Kuinka kertoa ihastukselle tunteistaan. 17.2.2022 111 Moi oon 14v poika ja oon aivan silmittömästi rakastunut erääseen vuotta vanhempaan tyttöön. Kaikki ...</p> <p>VASTATKAA 09.08.07 POJAT ET MINKÄLAISIST MUIJIST TE TYKKÄÄTTE??? 25.3.2022 9 Oon ite 09 tyttö...ni ja siis minkä laisist muijst te tykkäätte???? vastatkaa plzz 😊😂 kosk mä ...</p> <p>pornon katsominen. 25.3.2022 3 oon 12v ja katson pornoa. muo hävettää aivan kamalan paljon se ja tahtoisin lopettaa. minä myös its...</p> <p>> Katso kaikki keskustelut</p>	<p>Iloa ja arkea</p> <p>Kaikki hevosista tykkävät tänne! 26.3.2022 0 Moi! Olen 11v tyttö ja tykkään siis tosi paljon hevosista ja poneista. 🐾 Toivoisin että kaikki ketkä...</p> <p>Discord-kaverit 26.3.2022 0 Hei! Oon siis 13v random poika aloittamassa ensimmäistä kertaa keskustelua, ja mietin täs, et uudet...</p> <p>Blackpink 25.3.2022 48 Moi oon iso Blackpink fani eli blink ja haluisin että muutkin blinkit esim kertois että kuka on nii...</p> <p>> Katso kaikki keskustelut</p>
<p>Kiusaaminen</p> <p>Kiusataan koulussa eikä kukaan välitä minusta 24.3.2022 10 Moi ei täs muuta ku on kiusattu koulus varmaa 5 vuotta jo ja oon ollu masentunu varmaa 4 vuotta kuk...</p> <p>Hyväksyttyä musiikkia? 22.3.2022 20 Kuuntelen siis kyllä tätä valtavirtaa mitä top 50 listoilta löytyy jne. Mutta kuuntelen myös tosi m...</p> <p>Lopettakaa vanhoillislestadiolaisten vihaaminen 21.3.2022 3 Oon siis vi lestadiolainen. Oon lukuun muutaman jutun missä alussa asiallisesti ruvetaan puhumaan l...</p> <p>> Katso kaikki keskustelut</p>	<p>Kokemuksia Lasten ja nuorten puhelimesta</p> <p>Onko normaalia 21.3.2022 12 Että 19 vuotias poika tuntee vetoa 13-15 vuotiaisiin tyttöihin.</p> <p>Aihe uuteen räppiin? 15.3.2022 20 Moi kaikkil! En ole kuukauteen jaksanut keksia aiheita mihinkään uuteen räppiin. Jos teillä milloinkin...</p> <p>Onks teilläkin tällanen ongelma? 25.2.2022 1 Eli siis tää ei oo mitään henkilökohtasta mut silti haluan et ne ketkä käy nää läpi saa tietää tämä...</p> <p>> Katso kaikki keskustelut</p>

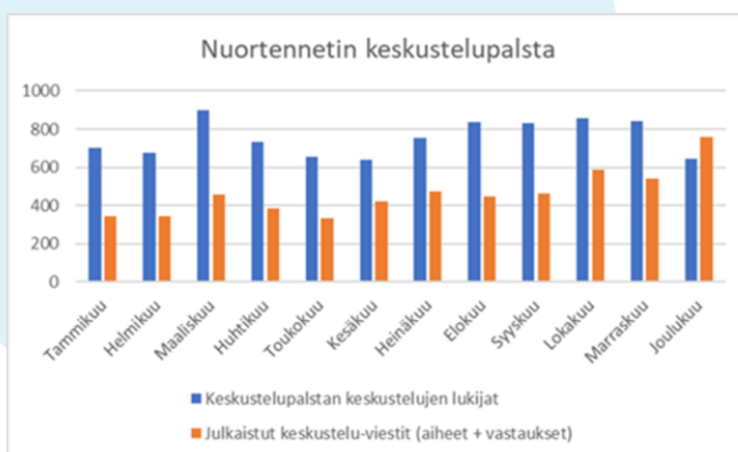
Suosittu teemat ja keskustelua herättäneet aiheet. Nuortennetin vuoden 2021 suosituimmat teemat olivat seksuaalisuus, mieli ja keho sekä apua ja tukea. Keskustelupalstalla yleisiä keskustelun aiheita olivat mm. seksi ja kehon muutokset murrosiässä. Kävijämäärät kasvoivat erityisesti mediankäyttöä käsittelevissä sisällöissä sekä nuorten itse tekemissä jutuissa. Netti ja media -teeman luetuimmat sivut liittyivät nettikiusaamiseen, digihyvintointiin ja netissä tapahtuvaan seksuaaliseen häirintään. Media-aiheiset testit ja Mediasuosikit olivat myös paljon luettuja sivuja. Nuorten itse tuottamia juttuja julkaistiin yli 100. Niistä suosituimpia olivat murrosikään, hyvinvointiin sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvät jutut sekä digitaalisessa ympäristössä toimimiseen liittyvät teemat. Nuoret tuottivat paljon juttuja julkaistavaksi myös kiusaamiseen ja mielenterveyteen liittyvistä aiheista.

Korona pandemian pitkittyminen näkyi nuorten osallistumisessa Nuortennetissä

Nuorten arki on ollut haastavaa pitkittyneen koronapandemian, etäopetusjaksojen sekä yksinäisyyden kokemusten vuoksi. Vastataksemme nuorten tarpeeseen jakaa ajatuksiaan muiden nuorten sekä luotettavien aikuisten kanssa järjestimme viikoittain ryhmächattejä keväällä 2021. Osa nuorista koki etäopiskelujaksot raskaiksi. Nuorten kertoman mukaan pitkittynyt pandemia heikensi motivaatiota saavuttaa tavoitteita. Nuoret kertoivat pandemian vaikuttaneen vertaisuuhteisiin heikentävästi. Moni kertoi olon olevan yksinäinen ja että arjessa oli vaikea tarttua toimeen. Ryhmächatin avulla nuoria tuettiin pääsemään arkirytmiin ja teemoiksi valittiin alkuvuodesta tavoitteellisuus, erityisesti hyvinvointiin, opiskeluun ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen liittyvät tavoitteet. Helmikuussa Nuortennetissä vietettiin valtakunnallista mediataitoviikkoa ja keskityttiin myös ryhmächateissä digihyvinvointiin ja nuorten elämään median ja somen keskellä.

Lisäksi kevään aikana ryhmächateissä keskusteltiin harrastamiseen, yhteishakuun, jännittämiseen ja itsensä ilmaisuun liittyvistä teemoista. Teemojen lisäksi chateissä vaihdettiin hyvin arkisia kuulumisia etäjaksojen aikana ja nuoret kertoivat saaneensa piristystä tylsyyden keskelle. Samoihin teemoihin tuotettiin myös uutta sisältöä Nuortennettiin. Nuortennetissä julkaistiin uutta sisältöä siitä, kuinka verkkoympäristöt toimivat, laajennettiin hyvinvointiin liittyviä sisältöjä sekä lisättiin vuorovaikutteisia pelejä, H5P-tehtäviä, gallupeja ja haasteita. Nuortennetin toimittajat osallistuivat sisältöjen ideointiin ja tuottamiseen. Toimittajat tuottivat myös omaa sisältöä uuden IGTV-sarjojen muodossa ja osallistuivat ohjaajina ryhmächateihin.

Vuoden 2021 Nuortennetin toimittajien määrä kasvoi. Syksyllä 2021 rekrytoitiin 11 uutta toimittajaa sekä uusia moderaattorivapaaehtoisia, joka näkyi esimerkiksi keskustelupalstan kasvaneina viestimäärinä: mitä nopeammin viestejä moderoidaan keskustelupalstalla, sitä vireämpänä keskustelu säilyy. Vuoden 2021 aikana julkaistut keskustelu -viestit (joissa on käyty keskustelua aloitusviestin jälkeen) kaksinkertaistuivat. Vertaisten kanssa keskustelulle oli tarvetta ja keskustelupalstalla julkaistiin 5565 viestiä.

Nuortennetin toimittajat kokemusasiantuntijoina

Nuorten osallisuus on keskeistä Nuortennetin toiminnassa ja nuoria kannustetaan osallistumaan erilaisiin tapahtumiin niin Suomessa kuin Euroopassa, joissa nuorilla on mahdollisuus tuoda omia ajatuksiaan ja toiveitaan julki. Nuortennetin toimittaja osallistui EU:n Safer Internet – hankkeen verkossa toteutettuun Better Internet For Kids paneeliin lokakuussa 2021. Tapahtumaan osallistui yhteensä 41 nuorta 19 eri Euroopan maasta. Nuortennetin toimittaja osallistui Suomesta nuorten tuottamaan paneeliin. Paneeli käsitteli internetin tulevaisuusnäkyviä, henkilökohtaisen datan keräämistä sekä mediakasvatuksen merkitystä kouluissa. Nuoret tuottivat teemoista myös videosisältöä tapahtumaan. Nuorten paneelikeskustelu oli osa Better Internet Forumia, johon osallistui ammattilaisia Euroopan eri maista tieteen, talouden, kasvatuksen ja hyvinvoinnin aloilta.

Nuortennetin kävijäkyselyllä palautetta ja kehittämideoita

Nuortennetin vuoden 2021 toimintaa arvioitiin Nuortennetissä myös kävijäkyselyllä, jolla kerättiin nuorten ajatuksia Nuortennetin toimivuudesta ja sisällöistä. Kävijäkysely toteutettiin avoimena nettikyselynä Nuortennetissä ajalla 9.2.-23.3.2022. Kyselyyn saatiin 58 vastausta. Vastaajista 28% oli 10–12-vuotiaita, 64% 13–16-vuotiaita, 5% 17–18-vuotiaita ja 4% 19-24 -vuotiaita. Vastaajista 83% oli peruskoulussa. Vastaajista 7 kertoi toimivansa tukioppilana ja 4 Nuortennetin toimittajana. Lisäksi vastaajina oli nuorten parissa toimiva ammattilaisia (4) ja opettajia (1). 37% vastaajista kävi Nuortennetissä päivittäin tai useamman kerran viikossa, 21% vastaajista oli ensikertalaisia. Kävijäkyselyyn vastanneiden ikäjakauma kertoo Nuortennetin nuorentuneesta käyttäjäkunnasta. Nämä Nuortennetin nuorimmat käyttäjät pyritään huomioimaan myös Nuortennetin sisältöjä suunniteltaessa ja tehdessä.

Miksi tulit Nuortennettiin? Nuortennettiin tullaan erilaisista syistä. Nuortennetistä etsitään tietoa (47%) ja tekemistä tylsiin hetkiin (42%) ja keskusteluseuraa muista nuorista (32%) tai luotettavasta aikuisesta (26%). 9% vastaajista etsi tietoa myös koronan aiheuttamiin huoliin ja 19% kertoi olevansa yksinäisiä ja hakeutuivat sen vuoksi Nuortennettiin. Lisäksi avovastauksissa nousi esiin Nuortennetin hyödyntäminen myös opetuksessa ja osa kävijöistä vierailee sivustolla koulutehtävän vuoksi (16%). Osa kävijöistä ohjautuu nettisivuille myös somessa nähtyjen postausten kautta (35%).

Mitä hyötyä Nuortennetistä on ollut? Tiedon (55%) ja tekemisen (50%) löytäminen mainittiin Nuortennetistä saatuna hyötynä. Vastaajista 36% kokee saaneensa vertaistukea (v.2020 22%) ja 24% aikuisen tukea. Merkittävää on, että 10 % kokee saaneensa apua yksinäisyyteensä ja 10% on löytänyt ystävän. Kun kyse on kokonaan verkossa toimivasta palvelusta, ei ole itsestään selvää, että se tukisi yksinäisyyttä kokevaa nuorta.

Osa vastaajista koki, ettei Nuortennetistä ollut mitään hyötyä heille (17%). Heistä moni oli ensimmäistä kertaa tutustumassa sivustoon, joten eivät ole kokeilleet kaikkia toimintoja tai ehtineet mukaan keskusteluihin. Nuortennetin kehittämistyössä on tärkeää myös huomioida, että on myös täysin ok, että Nuortennetti toimii viihdykkeenä ja ajanvietteenä, ilman erityistä hyödyllisyyden tavoitetta.

Nuortennetin kehittämisuuntia

Nuortennetti on tieto- ja neuvontatyötä ja sivuston kehittämistyötä tehdään jatkuvasti esimerkiksi tarkastellen sivuston kävijämääriä sekä nuorten tapoja viettää aikaa ja navigoida Nuortennetissä. Nuoria osallistetaan mukaan Nuortennetin kehittämistyöhön mm. käyttäjäkyselyn tiimoilta sekä järjestämällä nuorille kehittämistyöhön liittyviä työpajoja. Nuorilta kerätään tietoa siitä, millaisia aiheita he haluaisivat lukea Nuortennetistä, minkälaisia sisältöjä he toivoisivat tai että onko sivusto muuten käyttäjäystävällinen, innostava, visuaalisesti miellyttävä ja onko sivustolla vaikkapa helppoa navigoida. Nuortennetin vapaaehtoisilta toimittajilta kerätään käyttäjäkokemuksia ja kysytään mielipidettä, kun Nuortennettiä kehitetään. Syksyllä 2021 pidettiin Nuortennetin kehittämistyöpaja tukioppilaille, johon osallistui 28 eri koulujen tukioppilasta Oulun alueelta. Työpajassa nuoret vierailivat Nuortennetissä ja pohtivat miten parantaa Nuortennetin ilmettä, sisältöjä ja käyttäjäystävällisyyttä. Nuoret toivoivat sivustolle lisää mm. kuvia, videoita ja podcasteja.

Esimerkkejä nuorten esittämistä toiveista:

SOSIAALISET SUHTEET	HUOLET	IKÄVAIHEESEEN LIITTYVÄT	MUUTA
KAVERI- JA PERHESUHTEET	MASENNUS, AHDISTUS PELOT	MURROSIKÄ, SEKSI	HARRASTUKSISTA, ESIM RATSASTUS
MITEN YSTÄVYTYÄ, SAADA SEURUSTELUKUMPPANI. MITÄ TEHDÄ JOS SINUA KIUSATAAN.	SYÖMISHÄIRIÖT	SEKSUAALISUUS, KEHO JA SYÖMINEN	LISÄÄ YHTEISHAUSTA! JA ERI KOULUVAIHTOEHDOSTA
YKSIÄISYYDESTÄ	KIUSAAMINEN, ERO, UUPUMUS	TYTTÖJEN/NAISTEN ASIOIHIN KUTEN MENKKOIHIN	PARTIOSTA
SEURUSTELUN PÄÄTTYMINEN	OPISKELUVINKKEJÄ, PÄÄSYKOE JA SOVELTUUVUUSKOEVINKKEJÄ	ULKONÄKÖPAINET JA TERVEYS ASIAT MITÄ NUORET VOIVAT MIETTIÄ	RASISMI JA ELÄMÄ SEN KANSSA
	ENEMMÄN KIUSAAMISEEN LIITTYVÄÄ SISÄLTÖÄ! HALUAN PÄÄSTÄ AUTTAMAAN MUITA!!		JTN TEKEMISTÄ KU OIS

Käyttäjäkyselyn, Nuortennetin somen, työpajojen ja toimittajilta saadun kokemuksen perusteella nuorten toiveissa korostuu mm. *seksuaalisuuteen, kaverisuhteisiin, mielenterveyteen ja yksinäisyyteen* liittyvät sisällöt. Lisäksi toivottiin juttuja harrastuksiin sekä tekemiseen liittyen. Nuorten toiveisiin pyrittiin vuonna 2021 vastaamaan ja sivustolla päivitettiin mm. seksuaaliseen häirintään liittyvät sisällöt sekä tehtiin vinkkilistaus mielenhyvinvoinnin vahvistamiseen liittyen. Lisäksi päivitettiin päihteiden käyttöön liittyvät tekstin ajantasaisiksi. Kiusaamisesta kertovat sivut päivitettiin yhdessä MLL:n Järvi-Suomen piirin Selviytyjät -projektin verkkoryhmiin osallistuneiden nuorten ja heitä ohjanneiden työntekijöiden

huomioiden perusteella. Nuortennetin käyttäjissä on yhä nuorempia ja sivustolla jatketaan 10–12-vuotiaille suunnattujen sisältöjen kehittämistä mm. päivittämällä koontisivua, josta heitä ohjataan erityisesti heidän ikäiselleen sopivien sisältöjen pariin.

Käyttäjystävällisyyttä mobiilisti

Koska moni nuori on kertonut käyttävänsä Nuortennettiä pääasiassa mobiililaitteella, kiinnitettiin vuonna 2021 erityistä huomiota Nuortennetin käyttäjystävällisyyteen mobiililaitteita käytettäessä. Sivujen saavutettavuutta, mobiilikäytettävyyttä ja navigointia parannettiin linkittämällä uudelleen yli 500 sivua. Sivuston yli 500 artikkelin loppuun lisättiin huhtikuussa 2021 myös mahdollisuus antaa pikapalautetta (peukku ylös, peukku alas-painikkeet). Nuortennetin lukijat antoivat 14 870 kertaa pikapalautetta, joista 9931 kertaa lukija koki artikkelista olleen hänelle hyötyä. Pikapalautteet antavat tärkeää sivukohtaista tietoa myös nuoria kiinnostavista sisällöistä. Sisällöllistä kehittämistyötä on tehty vuoden 2021 aikana mm. pyrkimällä tiivistämään Nuortennetistä löytyvien artikkelien pituutta ja lisäämällä niihin toiminnallisia elementtejä. Erityistä huomiota on kiinnitetty myös tietoartikkelien sanamuotoihin. Ennen artikkelien julkaisua niiden sisällöt on tarkistettu Nuortennetin toimittajien kautta, jotka ovat antaneet palautetta sisältöjen luettavuudesta ja siitä ymmärtääkö nuori mitä artikkelissa kerrotaan.

Painopisteitä Nuortennetin kehittämisessä lähivuosina

Kävijäkyselyn tuloksia hyödynnettiin Nuortennetin strategiatyöpajoissa ja 2022–2023 kehittämissuunnitelman pohjana. Painopisteitä tulevien vuosien kehittämistyössä ovat:

- 1) **Toimintaympäristön** muutoksiin reagointi; pandemian seurauksista toipumisen tukeminen. Vahvistetaan nuorten luottamusta tulevaisuuteen, resilienssiä muuttuvassa maailmassa sekä hyvinvoinnin vahvistamisen taitoja.
- 2) Nuortennetin tehtävien ja sisältöjen segmentointi **kohderyhmittäin** (10-12-vuotiaat, 13-16-vuotiaat, toisen asteen opiskelijat, aikuistuvat nuoret)
- 3) **Kasvun** vaatimat muutokset:
 - a. Vapaaehtoisten ohjaukseen ja digitaaliseen nuorisotyöhön riittävä resurssointi
 - b. Keskustelupalstan moderoinnin sekä tukimateriaalien kehittäminen, jatko-ohjaus tuen piiriin
 - c. Viestinnän kehittäminen: ajanmukainen, nopea, sisällöllisesti laadukas viestintä
 - d. Tekniset haasteet: sivuston toimivuuden kehittäminen, monipuolisempien tehtävien mahdollistaminen, nuorten tuotosten syöttämisen kehittäminen
 - e. Nuorten kanssa toimivien ammattilaisten ja oppilaitosten yhteistyön kehittäminen
- 4) Nuorten **palautteista ja tarpeista** lähtevä kehittäminen: pyritään ketterästi vastaamaan nuorten kokemusten ja palautteiden sekä Nuortennetin analytiikan perusteella kehittämistarpeisiin sekä teknisesti että sisällöllisesti.

MLL:n mediakasvatusoppitunnit kouluissa

Vuoden 2021 aikana järjestettiin yhteensä 99 mediakasvatusaiheista oppituntia, joissa kohdattiin yhteensä 4004 oppilasta. Oppituntien teemoina oli mediankäytön ja hyvinvoinnin väliset suhteet, kuten tasapainoinen mediankäyttö, mediankäytön vaikutukset uneen ja keskittymiseen, sosiaaliset mediat ja kaverisuhteet somessa ja peleissä, digitaalinen pelaaminen, seksuaalinen häirintä ja netissä tapahtuva kiusaaminen. Koronatilanteen vuoksi osa jo sovitusta tunteista jouduttiin perumaan tai siirtämään myöhempään ajankohtaan. Osa toteutettiin verkon välityksellä. Oppitunnit olivat keskustelevia ja toiminnallisia aina kun ryhmän koko ja tila sen mahdollistivat. Oppilailta kerättiin koulutuksista palautetta, johon vastasi yhteensä 271 oppilasta. 77 % vastaajista koki oppitunnin jälkeen tietävänsä hyvin mistä voi hakea apua ja tukea oppitunnilla esillä olleisiin asioihin. 54 % koki saaneensa uutta ajateltavaa oppitunnin ansiosta.

MLL:n tukioppilastoimintaa on yli 80 % suomalaisissa yläkouluissa ja tukioppilaita on kouluissa vuosittain n. 10 000. Tukioppilaita koulutetaan vuosittain mediakasvatusteemaisilla jatkokoulutuksilla, jotka käsittelevät kaveritaitoja somessa ja peleissä sekä hyvinvointia tukevaa mediankäyttöä. Tukioppilastoimintaan tuotetaan vuosittain tukimateriaalia oppituntien sekä tietoiskujen ja kampanjoiden pitämiseen. Tukioppilaat pitävät vuosittain omissa kouluissaan mediakasvatusaiheisia aamunavauksia, tempauksia ja oppitunteja koulunsa oppilaille.

MLL toteutti kouluilla vuoden 2021 aikana yhteensä 152 mediakasvatusaiheista tilaisuutta, joihin osallistui oppilaiden lisäksi n. 2700 aikuista (vanhempainillat). MLL tarjosi EU-rahoituksella ympäri Suomea yhteensä 40 maksutonta mediakasvatuskoulutusta. Niiden lisäksi kouluilla oli mahdollisuus tilata MLL:n kouluttajan pitämään vastaavia oppitunteja omakustanteisesti. Kouluttaja tilattiin osoitteesta www.mll.fi/tilaakouluttaja.

Mediakysely 2021: Sosiaalisuutta netissä

MLL ylläpitää kouluille suunnattua kyselypalvelua, josta voi tilata kyselyn oman koulun oppilaille mediankäyttöön tai kouluhyvinvointiin liittyen. Mediakyselyn avulla kootaan tietoa siitä, millainen sosiaalisuus nuorille on tärkeää netissä, kokevatko nuoret paineita ulkopuolelle jäämisestä, jos eivät seuraa sosiaalista mediaa koko ajan ja miten digihyvinvointi toteutuu. Kyselyn tavoitteena on tuottaa aikuisille tietoa siitä millaista mediakasvatusta kyselyyn vastanneet nuoret tarvitsevat ja kaipaavat.

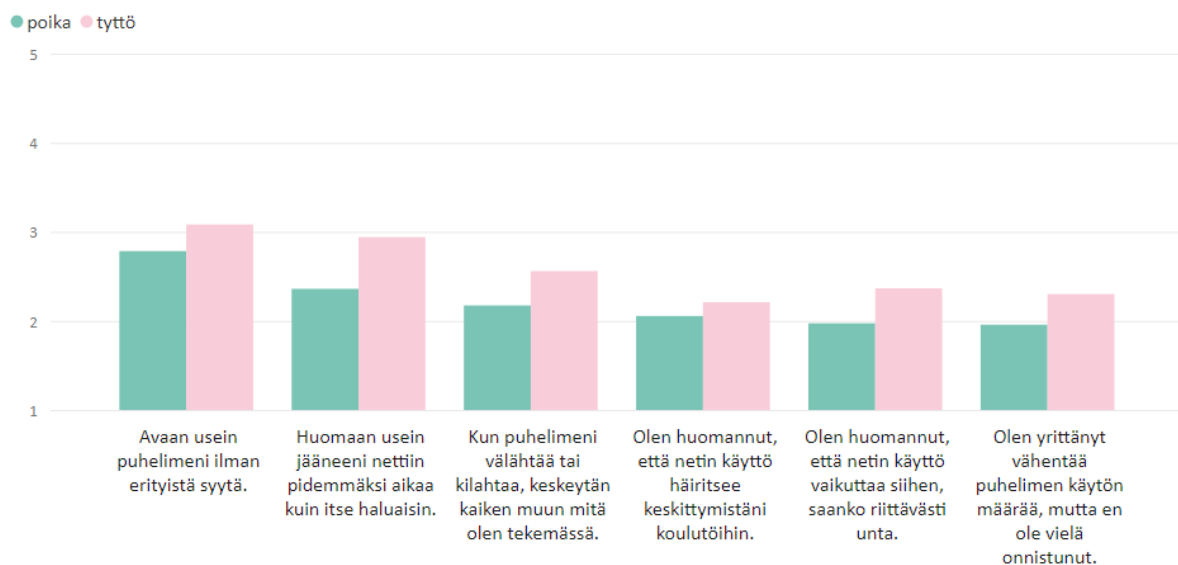
“Vanhempien ja opettajien tulisi tietää nuorten mediankäytössä missä nuoret liikkuvat ja mitä he siellä tekevät. Ei nyt ihan tarvitse mennä selaushistoriaa katsomaan, mutta tietää edes minkälaisista kanavista on kyse ja millaista sisältöä siellä yleensä on. Tietyn verran liikkumavaraa pitää nuorelle antaa, kokemus on hyvä mutta ankara opettaja. Ihan kaikkia virheitä ei kuitenkaan kannata netissä oppimismielessäkään tehdä, joten ensimmäistä kertaa netin syövereihin menevälle nuorelle olisi hyvä selittää netiketti ja yleiset hyvät periaatteet sisällön jakamisesta, lataamisesta ja kommentoinnista. Ongelma onkin vain usein siinä, että usein nuoret ovat näistä itse paremmin perillä kuin vanhemmat. Siksi vanhempien tulisi ensin itse ottaa asioista selvää, mikäli ovat nuorten netin käytöstä huolissaan.”

Kyselyn toteuttaminen. Kyselyyn nuorten netin käytöstä vastasi vuonna 2021 550 ala- ja yläkoululaista oppilasta. Kyselyä on toteutettu kouluissa vuodesta 2018 alkaen. Vastauksia kerättiin ensin vuonna 2018 Empatia netissä -kouluprosessissa, joka toteutettiin tukioppilaiden ja koulun henkilökunnan kanssa sekä vuosina 2019-2020 Empatia netissä -oppitunneilla tai muussa koulun toiminnassa. Vuosina 2018-2021 kyselyn on tilannut yhteensä 17 koulua, joista osa on myös toistanut kyselyn. Mediakyselyyn on vastannut vuoden 2021 loppuun mennessä yhteensä 4012 nuorta.

Somen ja netin sosiaalisuus. Somen ja netin käytössä nuoret pitivät tärkeänä toisiin tutustumista (64%). Tärkeitä ovat mielekkäät keskustelut, tavoitettavuus sekä läheisten ihmisten reagoiminen (esim. tykkäämällä ja kommentoimalla). 76 % vastaajista koki tärkeäksi keskustelut muiden kanssa ja tutustumisen uusiin ihmisiin niin omassa arkiympäristössä kuin kauempana asuvien kanssa. Vuonna 2021 valtaosa (74 %, 2020: 64%) vastanneista nuorista kertoi, että nopeasti ja helposti tavoitettavissa oleminen on tärkeää. Silloin kavereihin saadaan nopeasti yhteys ja nähdään mitä kaverit tekevät parhaillaan. Viestittely on osa hengailua yhdessä verkon välityksellä ja sillä vahvistetaan vertaissuhteita. Nuoret kertoivat vastauksissaan, että somen tai netin käytössä on tärkeää nähdä mitä maailmalla tapahtuu ja pysyä tapahtumissa mukana. Mukana pysyminen ei tarkoita vain kavereiden elämän seuraamista, vaan myös yhteiskunnallisten asioiden ja tapahtumien seuraamista.

Nuorten mediankäyttö ja hyvinvointi. Kysely osoittaa, että somea ja nettiä käytetään kavereiden kanssa viestittelyyn, tiedon etsimiseen, asioiden hoitamiseen sekä tyysinä hetkinä ajanvietteeksi. Vuonna 2021 on kuitenkin tapahtunut muutosta nuorten kokemuksessa, kuinka he hallitsevat kännykän käyttöä ongelmitta. Kun vuonna 2020 68 % koki hallitsevansa puhelimen ja netin käytön hyvin ilman ongelmia, mutta vuonna 2021 luku on pienentynyt 45 %. Tämä antaa viestiä siitä, että tasapainoisesta ja hyvinvointia edistävästä mediakasvatuksesta on hyötyä ja että se kannattaa. Nuoret tarvitsevat tukea ja apua viesti- ja uutistulvassa sekä mediankäytön valjastamisessa iloksi ja hyödyksi. Netin ja puhelimen käyttö vaikuttaa edelleen myös nuorten keskittymiseen. Nuoret kertovat kokeilleensa käytön rajoittamista esimerkiksi päättämällä ajan, jonka jälkeen ei saa iltaisin enää käyttää puhelinta.

Hallinta sukupuolen mukaan, keskiarvot

Osa nuorista suunnitteli käytön vähentämistä laittamalla sosiaalisen median palveluista ilmoitukset pois päältä. Vastaajista 23 % mukaan kotona on tullut riitaa kännykän käytöstä.

Sosiaalinen paine somessa. Tarve olla läsnä voi kääntyä paineeksi olla tavoitettavissa ja puhelimen ja netin äärellä jatkuvasti. Koska somen ja netin käyttö on niin sosiaalista, pelkkä ilmoitusasetusten muuttaminen ei välttämättä riitä käytön hallintaan. Tarvitaan edelleen yhteisiä sopimuksia kaveriporukan kesken ja myös aikuisen tukea. Vuonna 2021 hieman useampi nuori (26%, 2020: 21%) on yrittänyt vähentää puhelimen käytön määrää, mutta ei ole vielä onnistunut siinä. Käyttöä voi olla vaikea vähentää, jos kaverit käyttävät edelleen yhtä paljon.

Pandemia-aikana mediankäytön määrä on lisääntynyt myös koulutyön siirryttyä pitkälti sähköisiin ympäristöihin. Medioiden äärellä vietetään yhä enemmän aikaa sekä koulussa että vapaalla. Nuorten halu olla nopeasti ja helposti tavoitettavissa, mutta se voi kuitenkin kääntyä paineeksi vastata heti viesteihin ja seurata keskustelua.

Nuorilta kysyttiin myös ovatko he kokeneet painetta vastata viesteihin tai streakkeihin tai tykätä jonkun toisen kuvista netissä. Kun vuonna 2020 70% nuorista ilmoitti, ettei kokenut painetta somen suhteen vuonna 2021 enää 41% vastaajista jakoi saman kokemuksen. Muutos on linjassa siihen, että vuoden 2020 jälkeen TikTok on lisännyt suosiotaan, Discord oli kyselyn mukaan suosituin keskustelualusta ja Snapchat ei ollut enää kaikille nuorille se käytetyin somekanava. Myös tavat käyttää sovelluksia muuttuu ajan mittaan.

Nettikiusaamiskysely 2021

Vuonna 2021 julkaistiin Nuoret ja nettikiusaamiskysely, jonka avulla tavoiteltiin lisätietoa siitä, miten nuoret suhtautuvat nettikiusaamiseen puuttumiseen. Nuoret ja nettikiusaaminen -kyselyyn vastasi yhteensä 1123 12–17-vuotiasta. Nuorten näkemyksiä ja kokemuksia kerättiin avoimella verkkokyselyllä pääosin syksyllä 2020. Kyselyn vastauksista koostettiin alkuvuodesta 2021 raportti, tehtiin lehdistötiedote, annettiin haastatteluja sekä tehtiin nettisivukoosteet sekä vanhemmille että nuorille Nuortennettiin. Huomionarvoista kyselyn tuloksissa oli nuorten koventuneet asenteet nettikiusaamiseen liittyen. Tämä kävi ilmi erityisesti avokysymysten vastauksista. Tämän valossa jatkossa ensisijaisen tärkeäksi nousee empatiataitojen vahvistaminen ja harjoittaminen.

Kyselyyn saatiin hyvin vastauksia ja erityisesti nuorten pitkästi kirjoitetut vastaukset avokysymyksiin ilahdutti. Puolet (50 %) kyselyyn vastanneista nuorista kertoi joutuneensa itse jonkin nettikiusaamisen muodon kohteeksi ainakin kerran. Valtaosa (yli 80 %) nuorista oli nähnyt verkossa muihin ihmisiin kohdistuvaa kiusaamista jossain sen muodossa. Suurin osa nuorista (84 %) on sitä mieltä, että kiusatulle on tärkeää, että joku puolustaa häntä ja osoittaa tukeaan jollain tavalla.

Kyselystä kävi ilmi, että nuorilla on erilaisia keinoja toimia nettikiusaamistilanteissa, joissa häirintää kohdistuu joko heihin itseensä tai muihin ihmisiin. Tilanteessa, jossa nuorta itseään kiusattiin, oli yleisin toimintatapa kiusaajan estäminen tai blokkaminen. Näin toimi 42 % nuorista, joita itseään oli kiusattu verkossa. Toiseksi yleisimpiä toimintatapoja oli pyytää kiusaajia lopettamaan (31 %) ja kertoa asiasta kaverille (31 %). Noin viidennes itse kiusatuksi

joutunut nuori oli kertonut asiasta luotettavalle aikuiselle, kuten vanhemmalle tai opettajalle. Samoin viidennes oli tehnyt kiusaamisesta ilmoituksen ylläpitoon. Verkossa kiusatuksi tulleista 19 % nuorista 19 % ei ollut tehnyt mitään.

Nuorista suurin osa, 78 % oli tehnyt asialle jotakin, kun häntä itseään oli kiusattu netissä. Kun nettikiusaaminen kohdistui toiseen henkilöön, puuttujien osuus oli hieman pienempi, 72 %.

Kyselyn pohjalta tarkasteltaessa nettikiusaamiseen puuttumisen näkökulmaa, nuoret jaettiin neljään ryhmään: **vastuuntuntoiset**, **epävarmat**, **rohkeat** ja **välinpitämättömät**.

Vastuuntuntoiset suhtautuvat kiusatun asemaan empaattisesti sekä korostavat oman toiminnan merkitystä ja omia vaikutusmahdollisuuksia nettikiusaamisen ehkäisyssä.

Epävarmat pelkäävät joutuvansa itse vaikeuksiin tai kiusatuksi, jos he puuttuvat sosiaalisessa mediassa omalla nimellä nettikiusaamiseen. **Rohkeat** -ryhmä eroaa muista ryhmistä pelottomalla suhtautumisella nettikiusaamiseen puuttumiseen, kun se tapahtuu sosiaalisessa mediassa omalla nimellä. Nettikiusaamiseen puuttumisen tavoista kiusatun auttaminen ja puolustaminen on rohkeat -ryhmän nuorille hyvin yleistä. Sen sijaan tapahtuneesta kertominen luotettavalle aikuiselle tai ilmoittaminen some-palvelun ylläpitäjälle on vähäisintä verrattuna kaikkiin muihin ryhmiin. **Välinpitämättömät** -ryhmään kuuluvia vastaajia yhdistää muita ryhmiä välinpitämättömämpi asennoituminen nettikiusaamiseen puuttumiseen. Näiden nuorten mielestä kiusaamisen kohteeksi joutuneelle ei ole niin tärkeää, että joku puolustaa ja osoittaa tukensa kiusatulle.

Kaiken kaikkiaan Nuoret ja Nettikiusaaminen- kysely antoi vanhemmille sekä nuorten kanssa toimiville ammattilaisille tärkeää tietoa nettikiusaamisilmiöstä, siihen puuttumisesta sekä nuorten toiveista aikuisille. Kyselystä kävi ilmi, että nettikiusaamiseen puuttuminen ei ole aina helppoa. Kiusaamisen vastaisessa työssä on tärkeää korostaa toisia kunnioittavia tunne- ja vuorovaikutustaitoja, kaveritaitoja sekä medianlukutaitoa. Nuoret kertoivat toivovansa, että aikuiset puhuisivat kiusaamisesta enemmän. Sekä vanhempien kuin opettajien ja koulun henkilökunnan sekä somevaikuttajien toivottiin puhuvan kiusaamisen vaikutuksista ja siihen puuttumisesta. Nuoret toivoivat myös lisätietoa rikosoikeudellisista seurauksista netissä.

Selviytyjät - verkkoryhmät kiusaamista kokeneille

Vuonna 2021 MLL:n Nuortennetissä alkoi pyöriä MLL:n keskusjärjestön ja Järvi-Suomen piirin yhteishanke Selviydytään kiusaamisesta verkkovertaisyryhmät. Selviytyjät-ryhmät tarjoavat vertaistukea kiusaamista kokeneille nuorille. Vuoden 2021 aikana verkkoryhmiin osallistui 24 nuorta ympäri Suomen. Verkossa toimiva ryhmä tarjoaa tukea myös niille nuorille, joilla ei olisi mahdollisuutta osallistua kasvokkain kohtaavaan ryhmään esimerkiksi pitkien etäisyyksien vuoksi. Ikäjakaumaltaan nuoret olivat 12–21-vuotiaita. Jokaisessa ryhmässä on mukana myös 1–3 koulutettua vapaaehtoista nuorta apuohjaajan roolissa. Vapaaehtoiset ohjaajat ovat opiskelijoita, jotka saavat vapaaehtoistyöstä arvokkaan kokemuksen verkkonuorisotyöstä ja ryhmän ohjaamisesta. Vuoden 2021 aikana mukana oli yhteensä kahdeksan vapaaehtoista ryhmänohjaajaa.

Hankkeen myötä on korostunut, että kiusaaminen ei nykyään rajoitu vain kouluympäristöön tai harrastuksiin. Erilaiset verkkoympäristöt ja sosiaalinen media ovat kiinteä osa lähes jokaisen nuoren päivittäistä elämää. Valtaosa kiusaamista kohdanneista nuorista on kokenut kiusaamista myös netissä. Feikkilitien luominen, ilkeät kommentit ja kuvien levittäminen ilman lupaa ovat valitettavan yleisiä ilmiöitä. Selviytyjät vertaisverkkoryhmät tarjoavat mahdollisuuden jakaa kokemuksia muiden nuorten kanssa myös nettikiusaamiseen liittyen. Ryhmien tavoitteena on korjata sitä, minkä kiusaaminen on rikkonut. Ryhmiin osallistuneita nuoria pyydettiin täyttämään ryhmien lopuksi palautekysely. Nuoret raportoivat, että ryhmän jälkeen kiusaamiskokemukset vaivasivat vähemmän mieltä ja että tulevaisuus tuntui valoisammalta. Ryhmät auttoivat nuoria ilmaisemaan tunteitaan paremmin ja heidän on ollut turvallisempi olla muiden seurassa.

Esimerkkejä Selviytyjät-ryhmien nuorten palautteista:

“Ryhmään hakeutuminen ja aktiivisesti osallistuminen oli varmasti yks parhaimpia päätöksiä, mitä olen tehnyt.”

“Sain hyvän ryhmäkokemuksen.”

“Opin ainakin arvostamaan itseäni enemmän ja ajattelemaan, että en ole yksin.”

“Sain vertaistukea ja opin hyväksymään kiusaamiskokemuksen osaksi elämäni.”

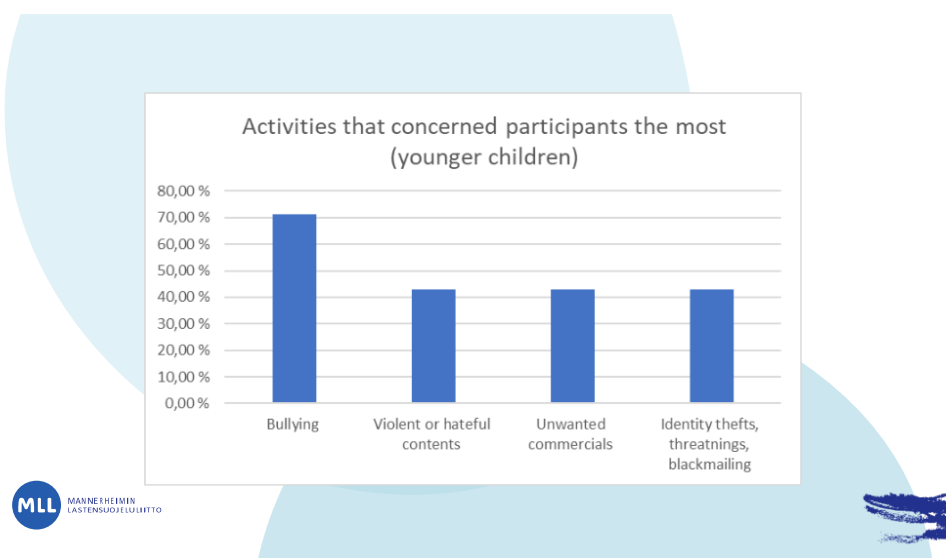
“Sain vertaistukea muilta kiusaamista kokeneilta, koin helpotusta, kun ymmärsin etten ole yksin, opin että olen oikeasti hyvä juuri näin.”

How to make Europe's Digital Decade fit for children and young people? -kysely

Elokuussa 2021 toteutettiin kysely lapsille ja nuorille vanhempien ohjaamana, jossa selvitettiin nuorten netinkäyttöä, millaista tukea tarvitsivat vanhemmilta sekä millaisiin haitallisiin sisältöihin nuoret olivat törmänneet netissä. Kyselyyn osallistui yhdeksän 5-12 vuotiasta lasta ja seitsemän 13-18 vuotiasta nuorta. Suomessa koulujen kesäloma ajoittui kyselyajankohtaan, jonka vuoksi vastaukset kerättiin elokuussa 2021 verkon välityksellä perheiltä vanhempien avustuksella, vaikka toiveena oli järjestää kyselytilaisuuksia kouluissa.

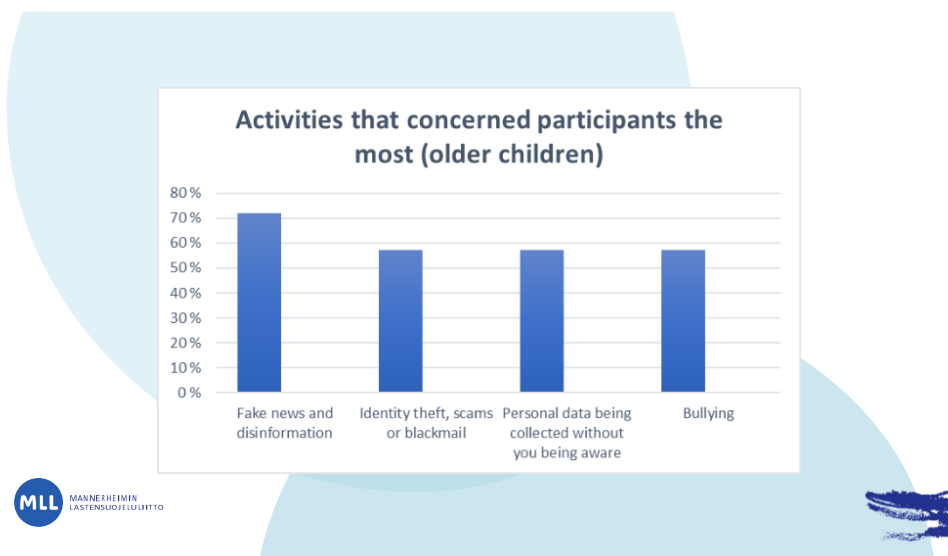
Kaikki kyselyyn osallistuneet kertoivat pelaavansa netissä pelejä. Lisäksi suurin osa käytti eri somekanavia (Youtube, TikTok, Instagram, Snapchat) sekä katsoivat erilaisia videoita ja elokuvia. Nuoret hakivat netistä myös tietoa sekä viettivät aikaa ystävien kanssa.

Netissä nuorimmat arvioivat viettävänsä aikaa 30 minuutista 1,5 tuntiin, kun nuorten ikäryhmässä aikaa saattoi kulua netin äärellä neljä tuntia.

Nuoremista lapsista 70% kertoi kohdanneensa kiusaamista netissä. Lisäksi väkivaltainen sisältö ja lapsille epäsovikat mainokset olivat tuttuja 40%:lle vastanneista. Identiteettivarkaudet, uhkailut, kiristys olivat tuttuja termejä monille (40%) nuoremista lapsista. Muutamalta lapselta nousi vastauksissa erityinen toive siitä, että epäsovikat mainokset poistettaisiin lapsille suunnatun sisällön keskeltä.

Nuorempien lasten mielestä isoimmat ongelmat netissä liittyvät kiusaamiseen, lasten itsensä harkitsemattomaan sisällön julkaisuun (esimerkiksi Youtube-videot ja kuvat) sekä lapsille soveltumattomiin mainoksiin. Lapset eivät haluaisi kenenkään toisen lapsen joutuvan vaikeuksiin tai kokevan kiusaamista, koska se tekee olon surulliseksi. Lapset toivoivat enemmän sivustoja, joilla voisi puhua huolistaan ja että muut lapset eivät viettäisi liikaa aikaa netissä. Eu:n poliittisilta päättäjiltä lapset toivoivat ikärajojen pitämistä sekä huonojen mainosten poistamista lasten ulottuvilta.

Vastanneista nuorista valtaosa (70 %) oli kohdannut valeutisointia. Haitallisen sisällön osalta identiteettivarkaudet, huijaukset tai kiristykset ja huoli siitä, että henkilötietoja kerätään tietämättäsi sekä kiusaaminen olivat tuttuja 40 %:lle kyselyyn vastanneista.

Nuorten toiveita aikuisille

Nuorten vastaajien mielestä vanhempien ja verkkosivustojen ylläpitäjien tulisi säännöstellä alakouluikäisten lasten internetin käyttöä. Lasten ja nuorten tulisi saada enemmän tietoa millaisia riskejä esimerkiksi tuntemattomien kanssa viestittely voi aiheuttaa. Nuoret pitivät myös kiusaamista, haittaohjelmia sekä viruksia ongelmallisena. Myös algoritmi nähtiin haasteena, joka voi vaikuttaa nuoren kauneusihanteisiin ja kokemukseen omasta itsestä sekä aiheuttaa paineita.

Nuoret kertoivat nähneensä haitallista sisältöä, joka oli merkitty lapsille soveltuvaksi. Nuoret olivat huolissaan siitä, jos pienemmät lapset surffaavat netissä ilman aikuisen tukea ja päätyvät näkemään epäsovivaa sisältöä. Identiteettivarkaudet ja tuntemattomien kanssa kommunikoinnista kaivattiin lisää tietoa ja miten olla muiden ihmisten kanssa kontaktissa järkevästi ja turvallisesti verkossa. Nuoret olivat huolissaan lapsia seksuaalisesti hyväksikäyttävistä aikuisista, jotka houkuttelevat lapsen kontaktiin kanssaan. Nuoret kokivat, etteivät varsinkaan pienemmät netin käyttäjät ymmärrä riskejä tai miten aikuiset houkuttelevat lapsia esimerkiksi lähettämään alastonkuvia. Nuoret eivät pitäneet tekoälyn avulla tuotettuja suoja mekanismeja niin tehokkaina kuin aikuisten läsnäoloa.

Nuoret toivoivat EU:n poliittisten päättäjien tiedottavan vanhempia lastensa mediankäytön valvomisen merkityksestä. Lisäksi verkkosivustojen kehittäjien ja ylläpitäjien tulee valvoa alustojaan paremmin. Nuoret toivoivat, että lapsia, nuoria ja aikuisia valistettaisiin paremmin pedofiileista. Nuoret nostivat esiin myös netin vahvuudet inspiraation lähteenä ja tärkeänä osana nyky maailmaa. Lisäksi EU päättäjien ajateltiin voivat auttaa ilmastosuojelussa ja poliitikkojen toivottiin auttavan ilmastoystävällisiä aktivisteja kampanjoissaan.